

Prof. dr hab. Bolesław Domański
Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej
Uniwersytet Jagielloński

**Ocena dorobku i osiągnięcia naukowego
w postępowaniu habilitacyjnym
dr Karimy Kourtit**

Dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny

Dr Karima Kourtit ukończyła w 2007 roku studia w Uniwersytecie Amsterdamskim uzyskując podwójny tytuł magistra ekonomii (MBA) oraz magistra pedagogiki ekonomiki i administracji biznesu. W 2014 roku w tej samej uczelni uzyskała stopień doktora w zakresie ekonomii (specjalizacja ekonomia przestrzenna) na podstawie rozprawy pt. *Competitiveness in urban systems. Studies on the „Urban Century”* przygotowanej pod kierunkiem prof. Henka Scholtena i prof. Kingsleya Haynesa. Rok później obroniła drugą pracę doktorską w zakresie geografii na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – promotorem rozprawy pt. *Nowy świat miast: badania ekonomiczno-geograficzne nad wynikami systemów miejskich* był prof. Peter Nijkamp.

Stosunkowo krótka kariera zawodowa habilitantki jest dość urozmaicona. Rozpoczęła się zatrudnieniem w latach 2013-2015 na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Po uzyskaniu doktoratu przez okres 3 lat pracowała w Królewskim Instytucie Technicznym (KTH) w Sztokholmie w latach 2015-2017. Następnie zatrudniona została na rok na Wydziale Geografii Społecznej i Ekonomicznej Uniwersytetu w Uppsali w Szwecji oraz objęła funkcję kierownika Wydziału Inteligentnych Miast na Jheronimus Academy of Data Science (JADS) w 's-Hertogenbosch w Holandii, którą pełniła do 2019 roku. Została równocześnie adiunktem w niepełnym wymiarze czasu pracy na Uniwersytecie Aleksandra Jana Cuzy w Jassy w Rumunii oraz współpracownikiem Politechniki w Ben Guerir w Maroku. Od 2020 roku jest kierownikiem Wydziału Inteligentnych Miast i Analiz Danych na Uniwersytecie Otwartym w Heerlen w Holandii.

Dorobek publikacyjny dr Karimy Kourtit jest niezwykle obszerny i obejmuje ponad 75 artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych oraz kilkanaście rozdziałów w pracach zbiorowych. Aż 40 z tych artykułów i 10 rozdziałów w książkach ukazało się po

uzyskaniu pierwszego doktoratu w 2014 roku. Zdecydowana większość prac habilitantki ukazała się w czasopiśmie międzynarodowych o dużym zasięgu oddziaływania lub jako część prac zbiorowych wydawanych przez renomowanych wydawców międzynarodowych. Dalszych kilka prac złożonych było do druku w momencie składania wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego. Większość prac ma charakter współautorski, przygotowywane były ze współpracownikami z różnych krajów, odzwierciedlając rozległy geograficzny zakres aktywności naukowej i eksperckiej habilitantki. Najczęstszym współautorem był promotor jednego z jej doktoratów prof. Peter Nijkamp, wśród współautorów jej prac znajdują się również inni czołowi badacze na gruncie geografii społeczno-ekonomicznej i badań regionalnych w Europie tacy jak prof. Andres Rodriguez-Pose.

Współredagowała ponadto 17 specjalnych numerów czasopism takich jak *European Planning Studies*, *International Planning Studies*, *Journal of Regional Science*, *Studies in Regional Science*, *Journal of Urban Management*, *Regional Science Policy and Practice*, *Applied Geography*, *Innovation, Sustainability*, *International Journal of Global Environmental Issues*, *Habitat International*, *Built Environment*, *Italian Journal of Regional Science* oraz *Romanian Journal of Regional Science*, a także kilka książek. Jednym ze współredaktorów był zazwyczaj prof. Peter Nijkamp.

Zainteresowania badawcze habilitantki są szerokie i dotyczą przede wszystkim różnych problemów współczesnego rozwoju miast, rzadziej regionów, oraz procesów społeczno-gospodarczych zachodzących w przestrzeni.

Bardzo liczne prace poświęcone zostały wyzwaniom przed jakim stoją współczesne miasta, zwłaszcza wielkie miasta i aglomeracje miejskie, w perspektywie procesów globalizacji, cyfryzacji oraz zrównoważonego rozwoju. Problematyka ta poruszana jest między innymi w artykułach opublikowanych w *Studies in Regional Science*, *European Planning Studies*, *Applied Geography*, *Town Planning Review*, *International Planning Studies*, *European Planning Studies*, *Regional Science Policy and Practice*, *Cities, Computers, Environment and Urban Systems*, *International Journal of Global Environmental Issues*, *Papers in Regional Science* oraz *Applied Spatial Analysis and Policy*. W wielu z nich znajdujemy wielokryterialną analizę porównawczą licznych ośrodków miejskich. Na podkreślenie zasługuje fakt, że analizy takie dotyczą różnych krajów. Dr K. Kourtit jest również autorką benchmarkingu globalnych miast w oparciu o różne wskaźniki gospodarcze i społeczne. Analizuje czynniki wyjaśniające pozycję i rozwój miast. Stanowi to podstawę do szerokich rozważań na temat modeli i narzędzi zarządzania miastami, planowania i polityki miejskiej.

O ugruntowanej pozycji habilitantki we współczesnych badaniach miejskich świadczy dobitnie współautorstwo rozdziałów w *International Encyclopedia of Social and Behavioral Sciences* (2015), *Encyclopedia of Urban and Regional Studies* (2019) oraz *International Handbook on Cities and Networks* (2019).

Na uwagę zasługują interesujące opracowania poświęcone rozwojowi i skupieniom przestrzennym działalności innowacyjnych i sektora kreatywnego oraz ich relacji z rozmieszczaniem klasy kreatywnej opublikowane między innymi w artykułach *Journal of Regional Science*, *Regional Science Policy and Practice*, *International Regional Science Review* oraz *Quaestiones Geographicae*.

Wiążą się z tym autorskie badania nad sektorem kultury, związkiem dziedzictwa kulturowego i miejscem zamieszkania klasy kreatywnej, społeczno-kulturowych źródłach tzw. szumu miejskiego (*urban buzz*) oraz podażą i popytem na usługi cyfrowe w szerszym kontekście rozwoju inteligentnych miast (*smart cities*). Znajdują one wyraz w artykułach, jakie ukazały się między innymi w *Environment and Planning C*, *Review of Economic Analysis*, *International Journal of Sustainable Development* oraz *Eastern Journal of European Studies*.

Problematyka wykorzystania dziedzictwa kulturowego analizowana jest przez habilitantkę także z perspektywy atrakcyjności turystycznej miast i rozwoju turystyki w artykułach publikowanych w czasopismach *Cities*, *Built Environment* oraz *Tourism Economics*. Jej oryginalny wkład na tym polu polega w szczególności na proponowaniu sposobów zastosowania technologii cyfrowych w planowaniu wykorzystania tego dziedzictwa, w tym obrazowania geograficznego. Łączą się z tym w pewnym stopniu również analizy jakości życia i zdrowia w środowisku miejskim i wiejskim oraz zrównoważonego rozwoju miasta prowadzone w artykułach, jakie ukazały się w *Quality Innovation Prosperity*, *Annals of Center for Regional Economic and Business Networks* oraz *Letters in Spatial and Resource Sciences*.

Odrębnym nurtem badawczym habilitantki są prace dotyczące problematyki różnorodności kulturowej oraz przedsiębiorczości etnicznej imigrantów w miastach, zwłaszcza holenderskich, publikowane w między innymi w *Journal of Small Business & Entrepreneurship*, *International Planning Studies* i *European Review* oraz w kilku rozdziałach w pracach zbiorowych. Wiążą się z tym również jej wczesne opracowania poświęcone procesom migracji, w tym migracji edukacyjnych w *International Journal of Business and Globalisation* oraz *Cross-Border Journal for International Studies*. Do

problematyki tej powróciła niedawno w rozdziale, w którym dokonuje modelowania relacji między procesami starzenia i migracji a kształtowaniem się rynków pracy.

Habilitantka w swoim dorobku ma również prace poświęcone wielokryterialnej ocenie projektowania kampusów uniwersyteckich zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Domeną, w której wkład dr Karimy Kourtit jest najbardziej widoczny jest rozwijanie narzędzi analizy przydatnych w planowaniu, zarządzaniu i monitorowaniu rozwoju współczesnych miast i aglomeracji miejskich. Propozycje nowatorskich rozwiązań na tym polu lub autorskich rozwinięć istniejących już narzędzi znajdujemy w wielu z wcześniej wymienionych opracowań. Rozwijane przez nią narzędzia cechuje wykorzystanie technologii cyfrowych i wielkich zbiorów danych (*big data*) zgodnie z ideą inteligentnego miasta (*smart city*), dążenie do interaktywności oraz duży nacisk kładziony na wizualizację, co sprzyja komunikatywności i włączeniu różnych grup interesariuszy do zarządzania miastem. W gronie narzędzi o charakterze bardziej ogólnym wymienić można w szczególności model placu miejskiego (*urban piazza*) zaproponowany jako zintegrowane ramy dla planowania współczesnego rozwoju miast i tworzenia polityk miejskich w artykule opublikowanym w *Town Planning Review* (2014) oraz interaktywną miejską tablicę rozdzielczą (*city dashboard*), dyskutowaną w dalszej części recenzji jako element głównego osiągnięcia naukowego habilitantki. W szeregu artykułów, jakie ukazały się między innymi w *International Journal of Operations and Production Management*, *Journal of Regional Science* oraz *Annals of Regional Science* lansuje przestrzenne zastosowania zarządzania strategicznymi wynikami, proponuje ponadto nowe warianty granicznej analizy danych (*Data Envelopment Analysis*) między innymi w artykułach w *Studies in Regional Science* oraz *Applied Spatial Analysis and Policy*.

Bardzo bogata jest aktywność habilitantki na polu projektów naukowych o zasięgu międzynarodowym i krajowym. Była między innymi koordynatorką w międzynarodowym projekcie pt. *Zrównoważony rozwój w różnorodnym świecie* w ramach 6. Programu Ramowego UE (2008-2011), wykonawcą w innym projekcie pt. *Zintegrowane e-usługi dla rozszerzonego dostępu do dziedzictwa w kulturowych ośrodkach turystycznych* w ramach tego Programu (2010-2012), koordynatorką badań w projekcie *Inteligentne miasta dla regionu Morza Północnego* w ramach Programu Interreg (2010 – 2013), projekcie UE pt. *Napływowe tożsamości. Migracja i integracja w społecznościach ponadnarodowych* (2013-2015) oraz licznych projektach na terenie Holandii, Szwecji i Rumunii.

Od 2012 roku jest członkiem Międzynarodowego Komitetu Naukowego ds. Ekonomiki Ochrony Zabytków Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków i Miejsc

Historycznych (ISCEC). Przez kilka lat wchodziła w skład zarządu Wspólnej Inicjatywy Programowej Miejska Europa (*Joint Programming Initiative Urban Europe*). Pełni obecnie funkcje dyrektora wykonawczego w The Regional Science Academy. Jest członkiem rad wydawniczych sześciu czasopism międzynarodowych.

Habilitantka była współorganizatorką licznych konferencji i seminariów naukowych. Na szczególne podkreślenie zasługuje jej zaangażowanie w przygotowanie Kongresu European Regional Science Association (ERSA) w Barcelonie w 2011 roku oraz całej serii seminariów ABC poświęconych inteligentnym miastom i ich zrównoważonemu rozwojowi, w tym w siedzibie Banku Światowego w Waszyngtonie w 2018 roku i na Uniwersytecie Harvarda w Cambridge w 2019 roku.

Zakres działalności dydaktycznej kandydatki nie jest aż tak szeroki jak jej aktywności badawczej. Prowadziła wykłady i inne zajęcia dla studentów kilku uniwersytetów i instytucji badawczych, m.in. w Amsterdamie, Sztokholmie i Poznaniu, poświęcone głównie problematyce współczesnego rozwoju miast, narzędzi analizy oraz planowania i polityki miejskiej. Wygłaszała również wykłady gościnne między innymi w USA, Japonii, Nowej Zelandii, RPA, Chile, Chorwacji i we Włoszech. Była zastępcą dyrektora międzynarodowego kursu magisterskiego z zakresu integracji europejskiej i sieci miast w Królewskim Instytucie Technologicznym (KTH) w Sztokholmie, a w Jheronimus Academy of Data Science (JADS) w 's-Hertogenbosch w Holandii stała na czele programu kształcenia na temat inteligentnych miast.

W ramach rozwoju młodej kadry była współpromotorką licznych prac magisterskich na Uniwersytecie w Amsterdamie w latach 2009-2015 oraz w Królewskim Instytucie Technologicznym w Sztokholmie w latach 2015-2017, a ostatnich latach również współpromotorką prac doktorskich w Jheronimus Academy of Data Science w Holandii.

Podsumowując, dr Karima Kourtit jest badaczką o bardzo dużej aktywności naukowej, autorką licznych oryginalnych opracowań opublikowanych w formie artykułów w czasopismach o dużym zasięgu międzynarodowym. Najważniejszym wynikiem jest przedstawienie nowatorskich rozwiązań metodycznych z wykorzystania narzędzi ilościowych i dużych zbiorów danych w zarządzaniu miastem. Jej osiągnięcia naukowe mają w znacznym stopniu wartość aplikacyjną. Szeroki zakres aktywności międzynarodowej habilitantki znalazł też wyraz w projektach badawczych realizowanych w różnych krajach oraz zatrudnieniu w instytucjach badawczych w kilku krajach europejskich. Habilitantka posiada równocześnie znaczny dorobek organizacyjny i niemały dydaktyczny.

Osiągnięcie naukowe

Jako osiągnięcie habilitacyjne dr Karimy Kourtit przedstawiony został zbiór kilkunastu tekstów, z których 9 opublikowanych zostało w formie artykułów w różnych czasopismach międzynarodowych, a 3 dalsze jako rozdziały w książkach. Wszystkie prace ukazały się w latach 2015-2020, w dwóch z nich jest ona jedynym autorem, w pozostałych jednym z dwóch lub trzech współautorów, przy czym w większości, poza dwoma najstarszymi pracami z 2015 r., pojawia się jako pierwsza autorka. Wkład habilitantki w poszczególne dzieła został zadowalająco określony. Całość została zebrana i opublikowana w formie książki pt. *The digital urban challenge: intelligent response and smart governance of cities* wydanej przez Shaker Publishing w Maastricht, której rozdziały stanowią ww. teksty pogrupowane w cztery części oraz wzbogacone o rozdział wstępny zatytułowany *Intelligent cities on smart roads* oraz rozdział końcowy pt. *Urban future: an exploration*.

Jako generalny cel opracowania przedstawiono przegląd wyzwań jakie stoją przed polityką inteligentnych miast oraz opracowanie i zastosowanie modeli i metod analizy ilościowej wykorzystujących duże zbiory danych (*big data*) na użytek nowoczesnej polityki miejskiej z zastosowaniem technologii cyfrowych (str. 10-11). Autorka trafnie zwraca uwagę, że nowoczesne modele zarządzania inteligentnymi miastami powinny tworzyć systemy wczesnego ostrzegania o pojawiających się zagrożeniach, problemach i szansach, co wymaga odpowiedniego zarządzania dużymi zbiorami danych zawierającymi informacje o decyzjach społeczno-ekonomicznych różnych podmiotów działających w przestrzeni miejskiej.

W artykule opublikowanym w *Journal of Regional Research* (2016) wprowadza pojęcie super-bliskości dla podkreślenia wzajemnego oddziaływanie infrastruktury fizycznej i wirtualnej w różnych skalach geograficznych i czasowych. Interesującym, oryginalnym wkładem autorki jest adaptacja piramidy potrzeb Masłowa dla pokazania różnych poziomów bliskości fizycznej i wirtualnej oraz związanego z tym zapotrzebowania na informacje. Żałować można jedynie, że nie podjęła próby zilustrowania możliwości zastosowania tej konceptualizacji w analizie empirycznej.

Znaczenie systemów danych cyfrowych dla polityki inteligentnych miast jest przedmiotem dyskusji w artykule, jaki ukazał się w czasopiśmie *Socio-Economic Planning Sciences* (2015). Dokonano w nim przeglądu różnych wyłaniających się możliwości zastosowań danych cyfrowych i związanych z tym badań ilościowych w zarządzaniu współczesnym miastem. Przywołano tu również autorski model koncepcyjny *urban piazza* (placu miejskiego) prezentowany jako zintegrowane ramy dla planowania współczesnego

rozwoju miast i tworzenia polityk miejskich, uwzględniające dynamikę gospodarczą, czynniki demograficzne i kapitał społeczny, zrównoważony rozwój i powiązania globalne inteligentnych miast.

Przeglądowy charakter ma również rozdział opublikowany w książce pt. *The Rise of the City – Spatial Dynamics in the Urban Century* wydanej w 2015 r. przez Edwarda Elgara. Przedstawiono w niej różne mechanizmy korzyści aglomeracji ze szczególnym naciskiem na przepływy wiedzy. Zasygnalizowano możliwość wykorzystania nowych narzędzi z zakresu technologii cyfrowych takich jak miejski Facebook i miejska tablica rozdzielcza omawianych szerzej w innych pracach autorki.

Rozwinięcie propozycji miejskich Facebooków jako cyfrowych narzędzi planowania i marketingu znajdujemy w rozdziale w książce pt. *Emergent Transformations of Cities and Regions in the Innovative Global Economy* (2017) wydanej przez Edwarda Elgara. Miejskie Facebooki czy “twarze miast” stanowią interaktywne cyfrowe narzędzia informatyczne, mające służyć sprawniejszemu strategicznemu planowaniu współczesnych miast, otwierającemu szersze możliwości partycypacji różnych interesariuszy (podmiotów). Przedstawiono strukturę i etapy tego podejścia oraz jej zastosowania w kilku miastach europejskich, m.in. Amsterdamie, Neapolu i Palermo.

Kolejnym interaktywnym narzędziem zaproponowanym przez habilitantkę, mającym wspierać procesy decyzyjne w miastach, jest tak zwana tablica rozdzielcza (*big data dashboard*). Podstawy jej tworzenia i możliwości wykorzystania opisano w artykule opublikowanym na łamach czasopisma *Land Use Policy* (2018). Miejska tablica rozdzielcza pozwala integrować złożone i zmieniające się duże zbiory danych, służąc jako narzędzie nawigacji i komunikacji wspomagające różnych interesariuszy miejskich w podejmowaniu decyzji operacyjnych i strategicznych, a tym samym przyczyniając się do podnoszenia konkurencyjności miast. Autorka pokazuje zastosowanie tego narzędzia na przykładzie miasta Sztokholmu.

Interesujące studium empiryczne oceny znaczenia dziedzictwa kulturowego dla atrakcyjności turystycznej w oczach zwiedzających globalne miasta przynosi artykuł opublikowany w czasopiśmie *Sustainability* (2019). Autorka wykorzystuje w nim dane z bazy danych Global Power City Index oraz mediów społecznościowych (TripAdvisor), stosując analizę głównych składowych oraz analizę regresji. Pozytywnie weryfikuje hipotezę o negatywnym wpływie wysokiego zróżnicowania językowego turystów zagranicznych na ocenę miejsc.

Rola historycznych zasobów kulturowych dla powstawania skupień podmiotów kreatywnych jest przedmiotem rozważań w kolejnym artykule, jaki ukazał się w czasopiśmie *Regional Studies* (2018). Zaletą przeprowadzonych badań jest objęcie analizą trzech grup kreatywnych firm z zakresu sztuki, mediów oraz tzw. usług kreatywnych oraz posłużenie się miarami zarówno dotyczącymi liczby firm, jak i dynamiki ich przyrostu. Co istotne w modelach regresji dla jednostek przestrzennych w Holandii uwzględniono jako zmienne niezależne nie tylko czynniki związane z historycznymi zasobami kultury, ale także wielkość miast i korzyści aglomeracji jako zmienne kontrolne.

Na uwagę zasługuje również zastosowanie nieparametrycznej metody rankingu porządkowego, znanej jako teoria zbiorów przybliżonych (*rough set analysis*), w próbie określenia czynników leżących u podstaw sukcesu gospodarczego i wysokiej jakości życia czterdziestu wielkich miast świata z wykorzystaniem bazy danych Global City Power Index opublikowanej w czasopiśmie *Region* (2017).

W rozdziale opublikowanym w książce pt. *Urban Empires – Cities as Global Rulers in the New Urban World* wydanej w 2020 r. przez Routledge habilitantka proponuje autorskie rozwinięcie modelu granicznej analizy danych (DEA) do oceny miejskich wskaźników społeczno-ekonomicznych i środowiskowych w sposób mający umożliwić integrację różnych elementów zaczerpniętych ponownie z wielowymiarowej bazy danych Global City Power Index. Zastosowanie granicznej analizy danych znajdujemy ponadto w artykułach, jakie ukazały się w czasopismach *Habitat International* (2017) oraz *Region* (2017). W pierwszym z nich ma to służyć monitorowaniu i ocenie efektywności w zakresie zrównoważonego rozwoju miast, w drugim ocenie efektywności klastrów na przykładzie Doliny Lotniczej w województwie podkarpackim. Przydatność zastosowania tych narzędzi zarządzania w biznesie, opartych na dążeniu do optymalizacji nakładów i wyników, nie jest dla mnie przekonująca ani w odniesieniu do kształtowania polityki zrównoważonego rozwoju, ani do oceny rozwoju regionów i układów lokalnych. Wątpliwości budzą wnioski wskazujące na obniżanie nakładów jako drogę do osiągnięcia lepszych wskaźników efektywności w zakresie zrównoważonego rozwoju, a także analiza regionalna pokazująca województwo lubuskie jako drugie najbardziej efektywne w kraju po mazowieckim. Nie wykazano w zadowalający sposób zalet i ograniczeń zaproponowanych narzędzi poprzez porównanie efektów ich zastosowania z wynikami prac wykorzystujących inne podejścia i metody analizy.

Stosunkowo niewiele nowego wnosi przedstawiony jako rozdział trzeci artykuł opublikowany w czasopiśmie *Quality Innovation Prosperity* (2017), stanowiący dość oczywistą ilustrację pozycji Szwecji, a w szczególności Sztokholmu, pod względem

wykorzystania zaawansowanych technologii cyfrowych. Mam wątpliwość czy ten tekst pasuje do części książki, która zdaniem autorki ma przedstawiać „koncepty miast cyfrowych i inteligentnych w ogólnej perspektywie teoretycznej, koncepcyjnej i metodologicznej” (str. 11).

Pewien zawód sprawia krótki 14. rozdział końcowy pt. *Urban future: an exploration*, w którym znajdujemy ogólne stwierdzenia o znaczeniu wielkich miast, potrzebie digitalizacji i współczesnych wyzwaniach w zarządzaniu miastami. W mojej ocenie rozdział ten niewiele wnosi i nie pokazuje oryginalnego wkładu autorki w rozwój narzędzi analizy miast i zarządzania miastami.

Dokonując syntetycznej oceny osiągnięcia habilitantki należy stwierdzić, że zaprezentowała ona wiele nowych rozwiązań metodycznych z wykorzystaniem technologii cyfrowych i dużych zbiorów danych (*big data*). Pewnym ograniczeniem jest fakt, że autorka skupia uwagę przede wszystkim na pozytywnych skutkach i szansach jakie wnoszą nowe technologie cyfrowe. Znacznie słabiej uwzględnione zostały zagrożenia związane z proponowanymi nowymi rozwiązaniami, w szczególności zagrożenie wykluczeniem społecznym, jakie zostały jedynie zasygnalizowane. Generalnie silny nacisk kładziony jest na atrakcyjność miast dla aktywności gospodarczej, słabiej wyeksponowane zostały aspekty społeczne i środowiskowe. Stosunkowo niewiele uwagi poświęcono zróżnicowaniu diskutowanych zjawisk i procesów w miastach w zależności od ich wielkości, cech społeczno-kulturowych oraz kontekstu polityczno-instytucjonalnego. W przypadku niektórych prac brak jest zadowalającego porównania wyników własnych analiz ze studiami opartymi o inne metody.

Nieco nużącą dla czytelnika cechą, w pewnym stopniu zapewne nieuchronną w przypadku tak obszernego zbioru prac przedstawionych jako osiągnięcie habilitacyjne, są wielokrotne powtórzenia pewnych myśli, przykładowo, że XXI wiek cechuje megatrend urbanizacji oraz nowe możliwości stwarzane przez technologie cyfrowe i media społecznościowe. Zwrócić można również uwagę, że pewne pojęcia w niektórych tekstach pozostają niezdefiniowane. Dotyczy to na przykład kapitału społecznego. W artykule umieszczonym jako rozdział 4. doprecyzowano, że chodzi o ujęcie kapitału społecznego w rozumieniu Bourdieu, pisząc równocześnie, że „social media were able to create new forms of social capital” (str.79), nie rozwijając jednak tej myśli, co czyni ją niejasną. Z kolei w rozdziale 10. kapitał społeczny pojawia się jako część kapitału terytorialnego, czyli w innym znaczeniu niż w poprzednim tekście.

Ogólnie rzecz biorąc, mamy do czynienia z dziełem naukowym o znacznym ładunku oryginalności. Autorka swobodnie porusza się po interdyscyplinarnym polu studiów miejskich, wnosząc nowe i rozwijając istniejące narzędzia analizy zjawisk i procesów społeczno-gospodarczych w miastach, skupiając główną uwagę na możliwościach jakie stwarzają technologie cyfrowe i duże zbiory danych. Istotną zaletą jej opracowań jest szeroka dyskusja ograniczeń stosowanych ujęć i rozwiązań metodycznych. Większość prac empirycznych, w tym analizy porównawcze dużych miast w różnych krajach na świecie, cechuje klarowna konceptualizacja badań. W dość ograniczonym stopniu włącza się natomiast do debaty koncepcyjno-teoretycznej na gruncie geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej.

Wnioski końcowe

Dr Karima Kourtit jest badaczką o bardzo dobrej orientacji w światowej literaturze na interdyscyplinarnym polu studiów miejskich i o ukształtowanym warsztacie badawczym. Jest autorką propozycji szeregu nowatorskich narzędzi analizy, wizualizacji i monitorowania zjawisk gospodarczych i społecznych możliwych do zastosowania w planowaniu i zarządzaniu miastami i aglomeracjami miejskimi. Pozwala to uznać jej wkład do rozwoju geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej za istotny. Na podkreślenie zasługuje szeroka aktywność naukowa w różnych ośrodkach badawczych w kilku krajach, bogaty dorobek publikacyjny w czasopismach międzynarodowych oraz aplikacyjna wartość wielu jej dokonań naukowych.

W konkluzji stwierdzam, że całokształt dorobku naukowego dr Karimy Kourtit oraz jej osiągnięcie habilitacyjne uzasadniają wniosek o nadanie jej stopnia naukowego doktora habilitowanego zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Kraków, 8 maja 2021 r.

